

ARABAKO ENERGIA-KOMUNITATEEN BILTZARRAREN LABURPENA

Edukien taula

1. ESKERRAK	2
2. KONGRESUAREN LABURPENA	2
2.1. Asteleheneko goiza, hilak 10	2
2.2. Asteleheneko arratsaldea, hilak 10	4
2.3. Astearteko goiza, hilak 11	6
3. ENERGIA-KOMUNITATEEI BURUZKO LURRALDE-TAILERRAREN ITZULTZEA	9
3.1. Jardueraren helburuak	9
3.2. Jardueraren metodologia	9
3.3. Jardueraren emaitzak	10
3.4. Tailerraren ondorioak	14
4. INFORMAZIO GEHIGARRIA	14

1. ESKERRAK

[Gasteizko](#) eta [Arabako](#) **Eraldaketa Komunitario Bulegoetatik (EKB)** eskerrak eman nahi dizkizuegu Arabako Energia Komunitateen lehen Kongresu hau ahalbidetu zuten pertsona eta erakunde guztiei.

Bereziki eskertzen diegu:

- **Hizlari guztiei**, beren ezagutza, esperientzia eta adibide inspiratzaileak partekatzeagatik.
- Parte hartzen duten **tokiko energia-komunitateei**, dagoeneko lurraldean martxan dauden proiektuen benetako balioa erakusteagatik.
- **Bertaratutakoei**, horien parte-hartze aktiboak topaketa aberastu baitzuen saioetan, galderetan, dinamiketan eta lurralde-tailerrean.
- Erakunde laguntzaileei, zehazki **Arabako Foru Aldundiko** Natura Ingurunearen Sailari eta **Gasteizko Udaleko** Jasangarritasun, Klima eta Energia Sailari, ekitaldi hori posible egiteagatik.

Mila esker guztioi kongresu hau posible egiteagatik.

2. KONGRESUAREN LABURPENA

El Congreso de Comunidades Energéticas de Álava se desarrolló durante los días 10 y 11 de noviembre en el Palacio de Villa Suso de Vitoria-Gasteiz, ofreciendo un **espacio de encuentro para ciudadanía, administraciones, empresas, entidades del sector y comunidades energéticas** ya activas en el territorio, y también de territorios cercanos. El programa se organizó en tres bloques de sesiones y un taller, a continuación se presenta un breve resumen de cada bloque de sesiones.

Arabako Energia Komunitateen Biltzarra azaroaren 10ean eta 11n egin zen Gasteizko Villa Suso Jauregian, **herritarrei, administrazioei, enpresei, sektoreko erakundeei eta lurraldean nahiz inguruko lurraldeetan aktibo dauden energia-komunitateei topagune bat eskainiz**. Programa hiru saio-multzotan eta tailer batean antolatu zen; jarraian, saio-bloke bakoitzaren laburpen labur bat aurkezten da.

2.1. Asteleheneko goiza, hilak 10

Irekiera instituzionala eta ongietorria

Jardunaldiari hasiera emateko, Aitor Perez Gasteizko Udaleko EKBko eta Arabako Foru Aldundiko EKBko koordinatzaileak ongietorria eman zuen, eta biltzarrak herritarren, administrazioen, enpresen, energia-komunitateen, zentro teknologikoen eta lurraldeko gizarte-eragileen arteko topagune gisa duen garrantzi estrategikoa azpimarratu zen.

Jarraian, Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Jasangarritasun diputatua den Saray Zaratek irekiera instituzionala eskaini zuen, Arabako erakundeek eredu energetiko iraunkor, parte-hartzaile eta pertsonengan oinarritutako batekin duten konpromisoa azpimarratuz.

Irekiera inspiratzailea

Tomas Orbea Celayaren esku-hartze inspiratzailearekin hasi zen kongresua, eta trantsizio energetikoaren egungo erronkak horiei aurre egiteko behar den etorkizuneko ikuspegiarekin lotu zituen. Tomasek paralelismo bat planteatu zuen duela berrogeita hamar urteko errealitate sozial eta energetikoaren eta egungo egoeraren artean, herritarrek eta tokiko erakundeak gaur egun energia-eredua eraldatzeko funtsezko eragileak direla azpimarratuz. Premiazko mezu baikorra helarazi zuen: trantsizioa posible izango da gaur inplikaturik dauden etorkizun justuago eta jasangarriago bat sortzeko beharrezko pausoak ematen badituzte. Amaitzeko, biltzarrean parte hartzen duten profil guztiei zuzendutako ekintzarako deia egin zuen.

I. saioa. Etorkizuneko energia-komunitateentzako gakoak: Elektrifikazioa, biltegitratzea eta malgutasuna

Goizeko lehen saioan, energia-komunitateen ekosistemaren egiturazko oinarriak aztertu ziren, eta EKBen rola, elektrifikazioan, biltegitratzean eta malgutasunean sortzen ari diren joera berriekekin lotu zen.

Lehen saioak energia-komunitateen egungo testuingurua hiru dimentsio osagarritatik ulertzea ahalbidetu zuen:

Mauro Ostinellik (Penta-C) ireki zuen saioa, EKBek Espainiako energia-komunitateen hedapenean duten egitura-eginkizuna testuinguruan kokatuz, eta neur zitezkeen lehen inaktuak erakutsi zituen.

Joaquín Villarrek (Andaluziako Energia Agentzia) zubi gisa jardun zuen Mauroren egiturazko begiradaren eta Joanen

ikuspegi teknologikoaren artean, erregulazioa, pizgarriak eta laguntza-programak benetako partaidetza-prozesuekin integratzearen garrantzia bermatuz, eta ikasitako hainbat gako partekatu zituen.

Joan Herrerak (Samsa eta Energia El Prat) amaitu zuen mezua: komunitate energetikoak sistema elektriko konplexuago baterako prestatu behar dira, malgutasuna sorkuntza bezain garrantzitsua izango baita, eta EBAFLEX txostenaren hainbat zertzelada partekatu ahal izan zituen.

Esku-hartze hauen bidez, panorama argi bat aurkeztu zen: energia-komunitateak ez dira eguzki-instalazio partekatuak soilik, tokiko energia-ekosistemak baizik, non herritarrek, administrazioek eta lurraldeko eragileek energia-eredua eraldatzen laguntzen duten.

II. Saioa. Euskadiko eta Nafarroako EKB-ekin elkarriketa

Ondoren, II. saioa egin zen, Euskadiko eta Nafarroako EKBen arteko elkarriketa bat, eskualdeko ekosistemaren aniztasuna eta sendotasuna erakusteko. Bulego bakoitzak bere ibilbidea, mugarri nagusiak eta lurralde-bereizitasunak labur aurkeztu zituen, Gasteiz eta Iruñea bezalako hiri-testuinguruetatik Arabako, Nafarroako eta Debagoienako landa-ingurune antolatuetara, Gipuzkoako eta Bizkaiko beste udalerri batzuekin batera.

Elkarriketan, Peio Mesok (Arabako Foru Aldundiko EKB), Pablo Imazek (Gasteizko udaletxeko EKB), Garbiñe Olaberriak (Gipuzkoako aldundiko EKB), Aritz Ameztegik (Debagoiena 2030 EKB), Eneko Olabarrietak (CERES EKB), Zuhaitz Areitiok (Iruñako EKB) eta Borja Barredok (EKB Nafarroa) parte hartu zuten eta elementu komunak identifikatu ziren:

- herritarren eskaera gero eta handiagoa,
- laguntza integralaren garrantzia,
- administrazio- eta arau-konplexutasuna,
- lankidetzaren sareak indartzeko beharra,
- eta prozesu bakoitza tokiko testuingurura egokitzearen garrantzia.

Saioak agerian utzi zuen lurraldea eredu energetiko komunitario, parte-hartzaile eta banatuagoetarantz indarrez ari dela aurrera egiten, baita EKBek aldaketa hori errazten duten eragile gisa rol estrategikoa betetzen dutela ere. Era berean, benetan aberasgarria izan zen EKB guztien artean esperientziak partekatzea eta horien guztien arteko antzekotasunak eta desberdintasunak ikustea.

2.2. Asteleheneko arratsaldea, hilak 10

III. Saioa. Eraldatzen dituzten soluzioak, konektatzen dituzten ekintzak

Saio honetan, gai hauei buruz bere ikuspegi praktikoa eman zuten adituak bildu ziren: berrikuntza teknologikoa, mugikortasun-eredu berriak, energia-kudeaketa aurreratua eta lurralde-lankidetzaren nola ari diren zabaltzen energia-komunitateen aukerak:

- Joan Herrerak (Samso eta Energia El Prat) ireki zuen saioa, Prat de Llobregateko energia-komunitatearen esperientzia aurkeztuz, Estatuko erreferentzia baita biltegiatze komunitarioaren eta malgutasun-estrategien integrazioan.
- Jorge Ariasek (KarKarCar) Nafarroako kooperatiba aitzindari bat aurkeztu zuen mugikortasun elektriko partekatuan, energia-komunitate bati lotua. Beraz, mugikortasuna zerbitzu komunitario gisa planteatzen da, ez soilik garraio bide gisa, eta haren ikuspegiak kostuak, emisioak eta desberdintasunak murriztea ahalbidetzen du garraiorako irisgarritasunean.
- Daniel Ramirok (R2M Spain) energia-kudeaketa kolektiboari buruz hitz egin zuen, eta adibide gisa jarri zituen La Balmako energia-komunitatea eta VisualICE plataforma, barneko P2P energetikoaren bidez tokiko energiaren aprobetxamendua maximizatzea ahalbidetzen duena.
- José Luis Pascualek (EfiDuero Energy) saioaren amaiera eskaini zuen, Duero-Douro AECTaren esparruan Gaztela eta Leongo eta Portugalgo hainbat udalerritan jarduten duen landa-eremuko energia-komunitate aitzindaria aurkeztuz. Ekimen honek landa-eskalak berrikuntzak egin ditzakeela ere eta udalen arteko lankidetzaren bidez berritzen dituela erakusten du.

Ikuspegi horien konbinazioak energia-komunitateek hasierako proiektu fotovoltaikoetatik hasi eta tokiko eta eskualdeen arteko ekosistema energetiko konplexuagoetara eta parte-hartzaileagoetara eboluzionatu egin dezaketela erakutsi zuen, kontsumo, sorkuntza, mugikortasun eta autokontsumorako modu berriak aktibatzen gai baitira.

IV. Saioa. Gure lurraldeko arrakasta kasuak

Eguna amaitzeko, jendeak asko estimatzen duen saio bat egin zen: Arabako eta Gasteizko Tokiko Energia Komunitateen (TEK) benetako bost proiektu aurkeztu ziren, industrialde batekin batera. Iñigo Fernandez de Liger izan zen Gazteluatioren Energia Komunitatearen ordezkaria; Jose María Martioda, Ariznabarrako Energia Komunitatearena; Tomás Pérez, Jundiz energia-komunitate industrialarena; Olabarriko Tokiko Energia Komunitatean, Juan Bautista; eta Egoitz Iradier, Zalduondoko Tokiko Energia Komunitatearena.

Esperientzia horiek ikaskuntza baliotsuak partekatu zituzten gai hauei buruz: ekimen bakoitza nola sortu zen, zer oztopori aurre egin zieten, aurrera egiteko zer faktore izan diren funtsezkoak, nola inplikatu dituzten bizilagunak, enpresak, kontzejuak edo tokiko beste eragile batzuk, eta zer gomendio emango lizkieketen EK bat hutsetik bultzatu nahi dutenei.

Kasu horiek erakutsi zuten energia-komunitateak jada errealitate direla lurraldean, bai hiri-auzoetan, bai landa-herrietan eta industria-inguruneetan. Proiektu bakoitzak agerian utzi zuen gakoa lankidetzak, iraunkortasuna eta eredu ingurunearen ezaugarri bereziei egokitzeko gaitasuna direla.

Saioa elkarriketa partekatu batekin amaitu zen, eta hiru ideia nagusi indartu ziren:

1. Energia-komunitateek aurrera egiten dute prozesu soziala zaintzen denean, bai eta prozesu tekniko ere.
2. Oztopoak badaude, baina elkarren laguntzarekin, eta gobernantza onarekin gaindi daitezke.
3. Esperientzia bakoitza inspiratzailea eta errepikagarria da, eta Arabako energia-komunitateen sarea indartzen laguntzen du.

2.3. Astearteko goiza, hilak 11

Ongietorria eta irekitasun inspiratzailea

Goiza, aurreko eguneko ikaskuntzak laburbildu zituen ongietorri mezu labur batekin hasi zen, eta jardunaldia energia-komunitateen alderdi tekniko, ekonomiko eta estrategikoenetarako zubi gisa kokatu zuen. Aurkezleak proiektuen, gobernantzaren eta berrikuntzaren bidez "komunitatea eraikitzen" jarraitzearen garrantzia azpimarratu zuen.

Ondoren, Maica Morant-en (CIC EnergiGUNE) eskutik egindako irekiera inspiratzaileak bigarren jardunaldi honi hasiera eman zion, energia biltegitratzeko teknologiak ion-litiotik hasi eta irtenbide berrietaraino iraultza bultzatu duela azpimarratuz. Bateria horien bilakaera, mugak eta aukerak erakutsi zituen, baita trantsizio energetikoan izan zuten funtsezko zeregina ere.

V. Saioa. Berrikuntza eta etorkizuneko joerak energia-komunitateetan

Saio honetan, ikerketa energetikoan punta-puntako lau zentro teknologiko eta enpresa bildu ziren, teknologiek komunitate energetikoak nola eraldatzen ari dituen ikustarazteko.

Noelia Uribe (Tecnalia) kudeaketa adimenduneko soluzioak aurkeztu zituen, eta eNeuron eta VIRQA proiektuak nabarmendu zituen, komunitateen barruan P2P diseinua, eragiketa eta merkataritza optimizatzeko eta soluzio horiek ingurune ziberfisiko errealean baliozkotzeko aukera ematen dutenak.

Daniel Bielsak (CIC energiGUNE) energia termikoaren biltegitratzeak gero eta garrantzi handiagoa duela azaldu zuen, energia

berriztagarriagoak integratzeko, erresilientzia hobetzeko eta energia-komunitate autonomoagoetara aurrera egiteko funtsezko tresna gisa, fase-aldaketarako material berrien potentziala nabarmenduz.

Marionel Estevezek (CENER) energia berriztagarrien joerei buruzko etorkizuneko begirada eskaini zuen, trantsizio sendo eta iraunkorra bermatzeko plangintza, prospektiba eta eskalagarritasunaren beharra azpimarratuz.

Ariana Martínek (ROSEO Eólica Urbana) mini-eolikoa aurkeztu zuen energia-komunitateen barruan fotovoltaiakoaren osagarri estrategiko gisa, hiri- eta landa-inguruneetan duen garrantzia eta tokiko energia-dibertsifikazioan duen paper gero eta handiagoa azpimarratuz.

Oro har, esku-hartzeak bat etorri ziren komunitate energetikoen aurrerapena digitalizazioa, malgutasuna, biltegiatzea eta iturri berriztagarri berriak integratzearen arabera izango dela esatean, eredu sendoagoei, eraginkorragoei eta herritarren benetako beharrei erantzuteko gai direnei bide emanez.

VI. Saioa. Laguntza publikoak eta finantzaketa alternatiboa energia-komunitateetan

Goizeko bigarren zatian edozein energia-komunitaterentzat funtsezkoa den gai bat jorratu zen: proiektuak nola finantzatu. Hainbat eragileren bitartez, aukera osagarri ugari aurkeztu ziren:

Hasteko, udal-laguntzak, Gasteizko Udaleko Maria Fernandez Peralekin; eta programak eta lurralde-laguntza, Arabako Foru Aldundiko María José Madeirarekin. Komunitateen barruko barne-finantzaketako esperientziekin jarraituz, Martxoak 8ko Energia Komunitatearen Iñaki Ormazabalekin. Finantza etikoaren aukerekin jarraituz, Fiare Banca Eticako Gorka Mendiarekin. Eta amaitzeko, finantzaketa kolektiboko ereduak, Jordi Solé Muntada Ecrowd!-ekoa.

Esku-hartzeen multzoak erakutsi zuen energia-komunitate bat finantzatzeko bide ugari daudela, mekanismo instituzionaletatik hasi eta herritarren formula berritzaileetarako, eta gakoa lurralde bakoitzaren beharren arabera tresnak konbinatzea dela.

VII. Saioa. Energia-komunitateen inpaktu soziala eta probrezia energetikoa

Biltzarraren azken saioan, energia-komunitateen gizarte-dimentsioa eta energia-ahultasuneko egoerei ikuspegi inklusibo batetik aurre egiteko duten gaitasuna aipatu ziren.

Silvia Pérezek (Penta-C) Espainiako eta Euskadiko zaurgarritasun energetikoaren errealitatea azaldu zuen, osasunean eta bizi-kalitatean dituen ondorioak erakutsiz, eta komunitate energetikoak irtenbide bakarra ez direla azpimarratuz, baina bai tresna indartsua, gehien behar duten pertsonak benetan integratzea lortzen badute. Gizarte-lanak trantsizio

energetikoaren eta justizia sozialaren arteko zubi gisa duen funtsezko zeregina azpimarratu zuen.

Oihana Aristondok (UPV/EHU) duela gutxi EAEko pobrezia energetikoari buruz egindako azterlanak aurkeztu zituen, eta adierazle eguneratuak eta desberdintasunei, arrisku-faktoreei eta familia kalteberei laguntzeko politika espezifikoaren beharrari buruzko ebidentziak eskaini zituen.

Carlos Pesquek (ECODES) energia-komunitate inklusiboen adibide errealekin itxi zuen saioa, ondo diseinatutako ereduak fakturak murriztu, erosotasuna hobetu, parte-hartzea sustatu eta komunitate-harrotasuna eragin dezaketela erakutsiz, bereziki auzo ahuletan. Adibide gisa, Bartzelonako La Tonenca eta La Bordeta energia-komunitateak, Zaragozako Olivier eta Sevillako Torreblanca aurkeztu ziren.

Oro har, esku-hartzeak bat etorri ziren energia-trantsizio justu bat egin ahal izateko, ezinbestekoa izango dela energia-komunitateek laguntza, prestakuntza eta finantzaketarako mekanismoak integratzea, inor atzean ez geratzea eta gizarteratzea ereduaren egiturazko zutabe bihurtzea bermatzeko.

Erakundeen itxiera

Biltzarrari amaiera emateko, Gasteizko Udaleko Hiri, Hirigintza, Etxebizitza, Garbiketa eta Ingurumen Ereduko zinegotzi Borja Rodriguezek azpimarratu zuen instituzioek energia-eredu deszentralizatuarekiko konpromiso irmoa eta trantsizio berriztagarri eta justuaren aldeko apustu garbia dutela.

3. ENERGIA-KOMUNITATEEI BURUZKO LURRALDE-TAILERRAREN ITZULTZEA

3.1. Jardueraren helburuak

- Biltzarreko ikaskuntzak eta ondorioak biltzea.
- Arabako eta Gasteizko energia-komunitateen oztopoei, beharrei eta aukerei buruzko **hausnarketa kolektiboa sortzea**.
- Lurraldeko energia-komunitateak finkatzea eta eskalatzea ahalbidetuko duten **mugarriak, konpromisoak eta jarraipen-mekanismoak identifikatzea**.

3.2. Jardueraren metodologia

Parte-hartzaileak sei lan-mahaitan banatu ondoren, parte-hartzaile bakoitzaren profilaren arabera, eta jardueraren dinamika orokorra azaldu ondoren, talde bakoitzak 5 minutu izan zituen rola kideen artean banatzeko.

Rolak honako hauek izan ziren: taldeko bi moderatzaile, horietako bat kide guztiek hitz egiteko lekua izateaz arduratzen dena eta bestea jardueraren denborak kontrolatzeaz arduratzen dena; idazkari bat, taldean esaten dena idazteaz eta laburbiltzeaz arduratzen dena; eta bokal bat, azken bateratzean hitz egiteaz arduratzen dena.

Jarduera azaldu ondoren, talde bakoitzak 10 minutu izan zituen planteatutako 4 multzoetako bakoitzari buruz hausnartzeko. Ondoren, beste 10 minutu izan zituzten bateratze-lana prestatzeko. Eta, azkenik, talde bakoitzean landutakoa gainerako taldeei aurkeztu zieten.

Jarraian, lau blokeak eta horietako bakoitzean planteatutako galderak azaltzen dira.

1. Etorkizunera begirako ikuspegia: Zer helburu bistaratzen dituzue hemendik 2030era bitarteko eragileengandik? Zer ikusi nahi duzue, zer nahi duzue EKak zuentzat izatea?

2. Babesak: Zer laguntza behar dute herritarrek energia-komunitateetan antolatzeke? Horiek gaitzeko tresnak eta estrategiak. (Erakundeen rola)

3. Ekintza: Zer egingo dugu eragile bakoitzak hori lortzeko?

4. Indikatzaileak: Nola neurtuko dugu komunitate horien arrakasta? Zer esan nahi du arrakastak eragile bakoitzarentzat eta nola kuantifikatu edo kualifikatu dezakegu?

3.3. Jardueraren emaitzak

1. multzoa. Etorkizunerako ikuspegia: Zein helburu bistaratzen ditugu hemendik 2030era?

Lurralde-tailerraren lehen blokeak parte-hartzaileak gonbidatu zituen kolektiboki irudikatzena nolakoak nahi dituzten energia-komunitateak 2030ean. Jasotako ekarpenek anbizio handiko ikuspegia islatzen dute, guztiz soziala eta justizia, kohesio eta iraunkortasun balioekin bat datorrena. Ondoren, ideiak sei taldetan banatzen dira.

B1.1. Energia-komunitateak gizarte-motor eta lurralde-motor gisa

Behin eta berriz adierazi zen 2030erako energia-komunitateek honako hauek izan behar dutela: (i) iraunkorrak, inklusiboak eta bidezkoak, arreta berezia jarritz inor atzean ez uzteko, (ii) mistoak eta askotarikoak, emakumeen eta hainbat nortasunen parte-hartze aktiboarekin, (iii) pertsonak zainduko dituzten eta barrio- eta udal-kohesioa indartuko duten komunitate errealeko espazioak, eta (iv) kudeaketan apolitikak, baina herritarren parte-hartze sendoaren bidez politika publikoetan eragin positiboa izateko gai direnak.

Ideia nagusia: *energia-komunitateek ere eguneroko bizitza eta gizarte-kohesioa hobetzeko tresna izan behar dute.*

B1.2. Tokiko energia-eredu indartsu eta autonomoa

Taldeak bat etorri ziren EKE sistema lokal sendoagoetarantz eboluzionatu behar dutela esatean, eta honako hauek lortu nahi dira:

- Auzo edo kontzeju bakoitzeko energia-komunitate bat, lurraldearen oinarritzko azpiegitura gisa.
- Autoaskitasun berriztagarria hainbat arlotan, ez bakarrik elektrizitatea: beroa, mugikortasuna, hozketa...
- Kudeatzeko eta gobernatzeko gaitasun handiagoa, baliabide energetikoen gainean "agintzen" duten komunitateekin.
- Energia-komunitateen lankidetzak-sareak, baita eskala ertaineko estrategia bateratuak dituztenak ere.

Pertsona batzuek anbizio handiagoko etorkizuna ere irudikatu zuten: *"Lurraldeko energia-komunitate bakarra, merkaturatzaile propioa eta sarean jarduteko masa kritiko nahikoa duena."*

B1.3. Erakunde bideratzaileak eta prozesu errazak

B1.4. Gobernantza: parte-hartze horizontala eta helburu komunen definizioa

Etorkizuneko EKE parte-hartze horizontala eta zeharkakoa bermatu beharko luketela errepikatu zen, etengabeko laguntzarekin (teknikoa zein soziala) eta gardentasun- eta sinpletasun-prozesuekin.

B1.5. Komunitate-espirtua berreskuratzea

"Lehenengo komunitate-izpiritura itzultzea" izan zen behin eta berriz errepikatu zen mezua.

B1.6. Nahi den etorkizun energetikoa: ongizatea, justizia eta erresilientzia

2030erako inpaktu-helburu batzuk identifikatu ziren, besteak beste: Ongizatea eta segurtasun energetikoa biztanle guztientzat; Merkaturatzaile konbentzionalen kontsumoa murriztea eta tokiko autonomia handiagoa; desberdintasun sozialak murriztea EKen barruko eredu birbanatzaileei esker; hiria-industria sinbiosisa, tokiko lankidetzaren publiko-pribatuei esker; eta Erresilientzia handiagoa eta etorkizuneko krisien aurrean egokitzeko gaitasun handiagoa.

2. multzoa. Beharrezko laguntzak: Zer behar dute herritarrek energia-komunitateetan antolatzeke?

Tailerraren bigarren blokean, pertsonak eta kolektiboek energia-komunitateak martxan jarri eta finkatzeko behar dituzten laguntza, tresna eta estrategiak identifikatu ziren. Jasotako ekarpenek bost behar nagusi adierazten dituzte:

B2.1. Erakunde-esparru argiak eta bideratzaileak

Honako ideia hauek errepikatzen dira: (i) araudi argiak eta errazak behar dira, gehiegizko burokraziarik gabe; (ii) lidergo publikoak, horiekin batera doazenak, eta ez oztopatzen dituztenak; (iii) Udalak, Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak benetako konpromisoa hartu dute babesteko, elkarrekin finantzatzeko eta gainbegiratzeko; (iv) babes juridiko, tekniko eta administratibo jarraitua; eta (v) prozesuak despolitizatzea eta erabakiak hartzeko gardentasuna.

B2.2. Prestakuntza eta trebakuntza eskuragarria

B2.3. KEak eta talde-lanerako tresnak elkartzeko gune fisiko eta komunitarioak

B2.4. Komunikazioa, gardentasuna eta hedapena

Honako hauen beharra azpimarratu zen: EK bat zer den eta zer ekartzen duen komunikatzen jarraitzea, eta auzoetan, ikastetxeetan, dendetan eta elkarteetan etengabe zabaltzea. Informazioa emateaz gain, energia-kultura komuna inspiratzea eta sortzea. Azkenik, jardunbide egokien dekalogo bat egiteaz hitz egiten da, EK guztientzako erreferentzia izango dena.

B2.5. Finantzaketa eta laguntza ekonomikoa

Finantzaketa laguntza kritiko gisa agertzen da, eta dirulaguntzak, hobariak eta kofinantzaketa publikoa indartzea eskatzen da. Pertsona bakoitzaren gaitasunetara egokitutako barne-finantzaketako eredu malguei buruz ere eztabaidatzen da.

3. multzoa. Ekintza: Zer egingo dugu eragile bakoitzak hori lortzeko?

Hirugarren bloke honetan, parte-hartzaileek hainbat eragile energia-komunitateen ikuspuntutantz aurrera egiteko prest dauden konpromiso eta ekintza zehatzak identifikatu zituzten. Ekarpinak lehentasunezko bost ekintza-ildotan biltzen dira:

B3.1. Komunitatea eraikitzea eta indartzea

B3.2. Ezagutza, esperientziak eta kontaktuak partekatzea

B3.3. Autokudeaketa-ereduetarantz eta energia-lankidetzarantz aurrera egitea

Etorkizun energetiko kolektiboari buruzko asmo handiko ideiak agertu ziren: (i) Gasteizko energia-komunitateen artean merkaturatzaile bateratu bat sortzea aztertzea soberakinak kudeatzeko eta autonomia irabazteko, (ii) oligopolioen energia-mendekotasunari aurre egiten dioten autogestio-ereduak ikertzea, eta (iii) monitorizazioko, I+Gko eta sistemen arteko elkarreragingarritasuneko proiektuak bultzatzea.

B3.4. Dibulgazioa eta sentsibilizazioa areagotzea

Komunikazioa aldaketa-eragile gisa agertzen da, eta, beraz, hainbat hedabide eta kanaletan presentzia handitzeaz, sentsibilizazioa ekintzara hurbiltzeaz, energia komunitarioaren balioa ulergarri eginez, eta informatzeko, liluratzeko eta parte-hartze berria erakartzeko kanpainak garatzen jarraitzeaz hitz egiten da. Horrekin batera, onurak, erronkak eta aukerak modu eskuragarrian ikusarazi behar direla aipatu da.

B3.5. Eragileen parte-hartze aktiboa eta eskakizun instituzionala

4. multzoa. Indikatzaileak: Nola neurtuko dugu KEen arrakasta?

Azken multzo horretan, parte-hartzaileek hausnartu zuten zer esan nahi duen "arrakasta izateak" komunitate energetiko batentzat eta nola neur daitekeen, kuantitatiboki zein kualitatiboki. Ekarpenei arrakastaren ikuspegi zabala erakusten dute: ez bakarrik energetikoa edo ekonomikoa, baita soziala, emozionala eta komunitarioa ere. Edukia lau adierazle-kategoria handitan sailka daiteke:

B4.1. Gizarte-indikatzaileak: kide izatea, kohesioa eta komunitatea

Aipatu zen arrakasta islatzen dela energia-komunitateak komunitatea, zentzu hauetan sortzen duenean: (i) EKko, auzoko, herriko edo lurraldeko kide izatearen harrotasuna; (ii) gizarte-kohesio indartua eta auzo biziaren sentsazioa; (iii) parte-hartze aktiboa; denboran jarraitutasuna eta erronka berriak onartzeko gogo kolektiboa; (iv) bazkideen ongizate soziala, emozionala eta psikologikoa; eta (v) pertsona berriak erakartzeko eta gizarte-oinarria zabaltzeko gaitasuna.

Beraz, adierazle gisa erabil litezke:

- Gogobetetzeari eta ongizateari buruzko inkestak.
- Jarduera komunitarioetan parte hartzea

- Gizarte-oinarriaren hazkundea.
- Lantaldeen iraunkortasuna eta egonkortasuna.

B4.2. Energia- eta ingurumen-indikatzaileak

Metrika argiak identifikatu ziren, energia-komunitatearen benetako eragina honela ulertzeko: lortutako **autohornidura-maila**, energia-aurrezpen globala, CO₂ isurien murrizketa, instalatutako eta monitorizatutako proiektuen kopurua, eta erkidego osoko energia-kontsumoen bilakaera.

Beraz, adierazle gisa erabil litezke:

- Autokontsumoaren %.
- Sortutako, partekatutako eta aurreztutako kWh.
- Saihestutako CO₂ tonak.
- Instalazio aktiboen kopurua eta errendimendua.

B4.3. Indikatzaile ekonomikoak

Arrakasta neurtzeko buruzko eztabaidan, emaitza ekonomikoak nabarmendu ziren beste funtsezko zutabe bat izan ziren: energia-fakturan aurrezteak, tokiko eragin ekonomikoa eta gizarte-itzulera, funts solidarioak edo mikrokredituak sortzeko gaitasuna, lurraldeko gizarte- edo ingurumen-proiektuetarako ekarpenak, eta GKEentzako ekarpenak.

Beraz, adierazle gisa honako hauek erabil litezke:

- Fakturaren batez besteko kostuaren bilakaera.
- Komunitateak sortutako gizarte-funtsa.
- Barruan finantzatutako proiektuak.
- Mobilizatutako tokiko inbertsioaren %.

B4.4. Hedapenaren, gobernantza eta lurralde-inpaktuaren adierazleak

Arrakasta honako hauen bidez ere neurtzen da: (i) ekimen inspiratzaile baten bidez bultzatutako energia-komunitate berrien kopuruaren kontabilizazioa, (ii) komunitateen arteko lankidetzak (sareak, baterako proiektuak), (iii) agerraldi mediatikoa eta aintzatespen publikoa, (iv) tresnak, protokoloak eta profesionalizazio gero eta handiagoa, eta (v) energia-komunitateen estatuko erregistroan parte hartzea.

Hortaz, adierazle gisa honako hauek erabil litezke:

- Akonpainamenduari esker jaiotako KE berriak.
- EK desberdinen arteko baterako proiektuak.
- Komunikabideetan presentzia eta ikuspen publikoa.
- Sortutako dokumentuak (protokoloak, gidak, jardunbide egokiak).

3.4. Tailerraren ondorioak

Tailerrean ikuspegi partekatu bat sortu zen hemendik 2030era bitartean lurraldean energia-komunitateek izan beharko luketen bilakaerari buruz. Ekarpenek desio komun bat nabarmendu zuten: Energia Komunitateak gero eta inklusiboagoak, gardenagoak eta auzoetan eta herrietan gizarte-kohesioa indartzeko gai izatea. Komunitate parte-hartzaileagoak imajinatzen dituzte, askotarikoak, pertenezia-zentzu handia dutenak eta energiaren tokiko kudeaketan funtsezko zeregina dutenak, betiere ikuspegi jasangarri, justu eta pertsonen benetako beharretatik hurbil.

Hori ahalbidetzeko, erakundeek babes argi eta eskuragarriak izatearen garrantzia azpimarratu zen: araudi ulergarriak, burokrasia gutxiago, laguntza tekniko, juridikoa eta finantzarioa, bai eta herritarren inplikazioa erraztuko duten topaguneak eta prestakuntza-guneak ere. Komunikazioa, sentsibilizazioa eta hezkuntza (ikastetxeetatik hasi eta gizarte-erakunde eta administrazioetaraino) funtsezko pieza gisa identifikatu ziren konfiantza sortzeko, oztopoak murrizteko eta parte-hartze zabalagoa bultzatzeko.

Ekintzari dagokionez, parte-hartzaileek konpromiso oso zehatzak adierazi zituzten: komunitate berriak bultzatzea, esperientziak partekatzea, sare lokalak ehuntzea, komunikazioa hobetzea, hasten ari direnei laguntzea eta ekosistema komunitarioa indartzeko baterako ekimenak sustatzea.

Azkenik, arrakasta neurtzeko moduari buruz hitz egin zenean, bat etorri zen adierazle tekniko edo ekonomikoekin nahikoa ez dela esatean. Energia-komunitate baten arrakasta honako hauetan ere ikusten da: kide izatearen harrotasunean, proiektuaren jarraitutasunean, erroka berriei ekiteko gaitasunean, sortutako gizarte-kohesioan eta existitzen direnek inspiratutako komunitate berrien agerpenean. Gizartean, ingurumenean eta ekonomian duen eragina baloratu zen, eta nabarmendu zen energia-komunitate arrakastatsu batek pertsonen egunerokotasuna eraldatzen duela eta komunitate-bizitza indartzen duela.

4. INFORMAZIO GEHIGARRIA

Erakusketa-guneko posterrak, hitzaldien aurkezpenak, argazkiak eta biltzarraren laburpen-bideoa eskuragarri daude bi EKBen webguneetan.

Arabako EKB: <https://ekb-otc.araba.eus/eu/arabako-energia-komunitateen-biltzarra>

Gasteizko EKB: <https://vitoriagasteiz-otc.org/eu/arabako-energia-komunitateen-biltzarra/>